

ČESKÁ ŠKOLNÍ INSPEKCE

Oblastní pracoviště

Hradec Králové

Inspekční zpráva

Základní škola, Chlumeck nad Cidlinou, okres Hradec Králové

Adresa: Kozelkova 123/IV, 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

Identifikátor školy: 600 088 553

Zřizovatel: Město Chlumeck nad Cidlinou, Klicperovo nám. 64

Školský úřad Hradec Králové, Milady Horákové 504, 500 06 Hradec Králové

Termín konání orientační inspekce: 6. – 10. listopadu 2000

Čj.	092 250/00-5016
Signatura	oi1cu103

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Základní škola, Chlumec nad Cidlinou, okres Hradec Králové je umístěna ve středu města při silnici na Nový Bydžov. Škola má právní subjektivitu, hospodaří jako příspěvková organizace.

Areál školy zahrnuje celkem 4 budovy. Nejstarší byla postavena v roce 1899 a je v ní umístěn druhý stupeň a část prvního stupně školy. Budova prvního stupně, v jejímž přízemí je zvláštní škola, byla dokončena v roce 1970, třetí budova slouží od roku 1989 a je sídlem školní družiny a klubu, školních dílen a školní jídelny. Poslední budova slouží jako sportovní hala a byla postavena v roce 1994.

Pro výuku je k dispozici celkem 37 učeben (28 je kmenových). Pro tělesnou výchovu jsou využívány sportovní hala (hlavně k míčovým sportům) a stará tělocvična. Pro atletiku je používáno hřiště TJ Sokol Chlumec nad Cidlinou, které se nachází v bezprostřední blízkosti školy. Školní pozemek, který je umístěn mimo areál školy, slouží pro výuku pěstitelských prací.

V počítačové učebně je k dispozici celkem 12 kusů žákovských počítačů, internet je přístupný do všech žákovských stanic. Pro výuku jazyků slouží celkem 3 pracovní umožňující bezproblémové dělení výuky. Dále jsou ve škole odborné pracovní fyziky a chemie, učebna výtvarné výchovy, která však nemá dosud žádné speciální vybavení, školní kuchyňka, poloodborná pracovní pro výuku zeměpisu, částečně zařízená pracovní pro výuku hudební výchovy.

Ve školním roce 2000/2001 navštěvuje školu celkem 726 dětí. Do spádového území patří kromě Chlumce nad Cidlinou ještě dalších 26 obcí. Do 5. a 6. ročníku nastupují žáci z málotřídních škol v Novém Městě, Kosičkách, Lovčicích a Nepolisech. Žáci jsou rozděleni celkem do 28 tříd (na obou stupních 14 tříd). Průměrný počet žáků připadajících na jednu třídu je v tomto roce 25,9. Ve školní družině je evidováno celkem 200 dětí a ve školním klubu dalších 25. V tomto roce je otevřeno celkem 8 oddělení školní družiny a 1 oddělení školního klubu.

Výuka ve všech ročnících probíhá podle vzdělávacího programu Základní škola čj. 16 847/96–2. Ve čtyřech třídách druhého stupně (VI.A, VII.A, VIII.A, IX.A) se vyučuje podle učebního plánu čj. 21 968/96–22 pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů.

Ve škole pracuje celkem 15 učitelů prvního stupně (včetně zástupkyně ředitele), jedna učitelka má poloviční pracovní úvazek na prvním stupni, druhou část úvazku na druhém stupni. Na druhém stupni školy pracuje celkem 23 učitelů (včetně ředitele, zástupce ředitele pro druhý stupeň), jedna učitelka je zaměstnána na zkrácený úvazek, 6 hodin je vyučováno externě. Ve školní družině je zaměstnáno celkem 9 vychovatelek. Proškolení v reedukaci a kompenzaci specifických vývojových poruch učení absolvovalo celkem 12 pedagogů (7 z prvního stupně, 2 z druhého stupně a 3 vychovatelky školní družiny).

Dále ve škole pracuje celkem 12 správních zaměstnanců zahrnujících 2 školníky, 8 uklízeček, 2 administrativní pracovníce.

V rámci uskutečněné **orientační inspekce** byla sledována úroveň vzdělávání **ve třídách prvního stupně** (zvláště byly hodnoceny 1. – 3. ročníky a 4. – 5. ročníky). Na druhém stupni školy byly hodnoceny **předměty český jazyk, matematika a předměty přírodovědné** (fyzika, chemie, přírodopis).

HODNOCENÍ KVALITY VZDĚLÁVÁNÍ

Výuka na prvním stupni základní školy

Prostorové a materiální podmínky pro výuku na prvním stupni jsou postačující. Z hlediska efektivního využívání pomůcek je nevýhodou umístění tříd prvního stupně do dvou pavilonů. Učebny jsou prostorově vyhovující a ve většině je nový polohovatelný nábytek pro žáky, někde i koberec s relaxační plochou. Interiér učeben a chodeb působí esteticky, na výzdobě se podílejí žáci svými výtvarnými pracemi.

Obě tělocvičny jsou vybaveny základním tělovýchovným náradím a náčiním. Rozdělení sportovního vybavení do dvou kabinetů prvního a druhého stupně neumožňuje vyučujícím využívat celý potenciál a snižuje se tak efektivita výuky daná možností využít pouze malého počtu sportovních potřeb vzhledem k počtu žáků jednotlivých tříd. Atletika je vyučována na hřišti u sokolovny. Pozemek, který se nachází v areálu škol, zatím není upraven pro potřeby výuky či k relaxaci žáků o přestávkách. Světelné podmínky subjektivně sledované v době konání inspekce vyhovovaly psychohygienickým zásadám. Žáci z pavilonu prvního stupně mohou o přestávkách relaxovat či sportovat v hale. Žáci z pavilonu druhého stupně mohou využít služeb školního bufetu v suterénu budovy. Chování žáků v bufetu v době konání inspekce bylo značně nekulturní, žáci seděli na stole, nebyl zajištěn pedagogický dozor.

Ve třídách 1. – 3. ročníků bylo uskutečněno 16 hospitací (v předmětech český jazyk, matematika, prvouka, výtvarná výchova), ve třídách 4. – 5. ročníků 15 hospitací (v předmětech český jazyk, matematika, německý jazyk, přírodověda, tělesná výchova a vlastivěda).

1. – 3. ročníky

Časová dotace sledovaných předmětů odpovídá učebnímu plánu, členění učiva v jednotlivých ročnících je v souladu s učebními osnovami. Učebnímu plánu odpovídá i proporcionalita jednotlivých složek českého jazyka. Je dodržena kontinuita výuky mezi jednotlivými ročníky. Nedochází k obsahové duplicitě některých tematických celků. Časová struktura hodin byla vyvážená, relaxační formy práce žáků byly zařazovány.

Výuka je zabezpečena učitelkami, které splňují podmínky odborné a pedagogické způsobilosti. Všechny hodiny reedukace vyučuje zástupkyně ředitele školy, která je v této problematice proškolená.

Ve sledovaných hodinách byla struktura a stanovené cíle přiměřeny věku žáků. Organizační pokyny byly jasné, srozumitelné. V hodinách pracovali žáci s moderními učebnicemi. Učitelky využívaly rozmanité aktivizační metody a dostatečně střídaly učební činnosti. V hojné míře byly využívány soutěže, hry, tvořivé činnosti, doplňování na tabuli a práce do předem připravených a namnožených materiálů. Často byly zařazovány relaxační chvílky. Vyučovací čas byl využíván s vysokou efektivitou. Ve sledovaných hodinách byla pouze jednou použita audiovizuální technika. Ve většině hodin byly zaznamenány mezipředmětové vztahy. V úvodu vyučovacích hodin byl pouze ojediněle sdělen výchovně vzdělávací cíl. U žáků jsou zřejmé upevněné pracovní návyky. Učitelky v závěru většiny sledovaných hodin provedly shrnutí učiva a zhodnotily práci jednotlivých žáků. Oceňována byla i snaha výukově slabších žáků a každé zlepšení jejich výkonu.

Motivace v hodinách vycházela ze znalostí a zkušeností žáků. Opakovaná látka navazovala na probrané a procvičené učivo. Úvodní i průběžná motivace prolínala celou výukou. Během hodin byli žáci pozitivně motivováni zpěvem, říkankami, doplňovačkami, mezipředmětovými

informacemi, ale i pochvalou a klasifikací. Hodnocení práce žáků bylo vždy objektivní. Učitelky respektovaly žáky se specifickými vývojovými poruchami učení. Úroveň písemného projevu žáků je velmi pěkná. Sešity jsou pravidelně kontrolovány a opravovány.

Komunikace při výuce byla založena na vzájemné důvěře, žáci dostávali v průběhu vyučování dostatečný prostor pro rozvoj komunikativních dovedností. Již od prvního ročníku učitelky důsledně dbají na akceptování dohodnutých pravidel komunikace. Žáci jsou k sobě tolerantní, je zřejmá snaha o vzájemnou pomoc. Verbální i neverbální projev všech učitelek podporuje kladný vztah žáků ke škole. Nevhodné způsoby vyjadřování některých žáků jsou učitelkami usměrňovány, jsou voleny takové formy, které umožňují vzájemnou komunikaci.

Výuka sledovaných předmětů v 1. – 3. ročnících je na velmi dobré úrovni.

4. a 5. ročníky

Počty vyučovaných hodin odpovídají zvolenému učebnímu plánu. Učitelé mají požadavky osnov zahrnuté v ročních tematických plánech, ve kterých je učivo rozpracováno do jednotlivých měsíců školního roku. Úroveň tematických plánů jednotlivých učitelů je rozdílná, v některých nejsou důsledně uváděny všechny složky předmětů.

Výuka probíhá v souladu se vzdělávacím programem, kontinuita výuky je zajištěna. Příprava pomůcek, zápisů na tabuli i úkolů pro samostatnou práci byla vyučujícími v průběhu konání inspekce pečlivě prováděna. Dílčí výchovně vzdělávací cíle ve sledovaných hodinách směřovaly k postupnému naplňování specifických cílů a respektovaly charakter učiva i možnosti žáků. Žáci čtvrtého ročníku se specifickými vývojovými poruchami učení dyslexie či dysortografie jsou vyučováni v předmětu český jazyk v samostatné skupině pod vedením proškolené asistentky. Ostatní integrovaní žáci se zdravotním postižením pracují individuálně nebo skupinově s dalšími asistentkami reedukace a kompenzace specifických vývojových poruch učení.

Výuka je zajišťována učiteli s odpovídající pedagogickou i odbornou způsobilostí.

Struktura většiny hodin odpovídala klasické stavbě s úvodní motivací a aktualizací učiva z minulých hodin, následovalo jeho procvičení a expozice nového učiva. V závěrečné části hodin bylo někdy zařazováno upevnění a shrnutí učiva se zhodnocením práce. Nové poznatky byly vyvozeny výkladem učitele, řízeným rozhovorem nebo samostatným studiem žáků z učebnice.

Učitelé ve výuce užívali pomůcky usnadňující zapamatování. Didaktická technika byla využita pouze ojediněle při výuce cizích jazyků. Organizace vyučování umožňovala žákům úspěšné uplatnění bez ohledu na odlišnosti v jejich schopnostech a v rozdílném pracovním tempu. Kromě frontálního způsobu práce zařazovali někteří učitelé i skupinové a párové vyučování, byla využita i diferenciací práce žáků co do rozsahu a obtížnosti úkolů. Při samostatné práci žáků byly využívány pracovní listy a podložky, úkoly z učebnice, mapy apod.

Učitelé průběžně kontrolovali práci žáků. Metody a formy práce byly vhodně voleny vzhledem k učivu i možnostem žáků. Učivo osnov je průběžně plněno, byly využívány individuální zkušenosti žáků i poznatky získané z mimoškolní činnosti.

Rozvoji komunikativních dovedností žáků ve vyučování nebyla věnována některými učiteli dostatečná pozornost. Mezipředmětové vztahy kladně ovlivňovaly zařazení nových poznatků do systému. Relaxační chvílky zařazovala při únavě či rozptýlenosti žáků pouze část pedagogů. K udržení pozornosti žáků přispívalo obměňování poloh při práci. Některým učitelům se nedařilo udržet pozornost žáků v průběhu celého vyučování, používali monotónní formy práce, v závěru hodiny někdy scházel čas na shrnutí učiva a systemizaci poznatků. Pracovní návyky žáků jsou důsledně budovány pouze některými pedagogy. Učivo až na jednu výjimku bylo

interpretováno věcně správně. Vyučovací čas nebyl ve všech případech využit efektivně.

Stanovené výukové cíle byly žákům zpravidla sdělovány. Vstupní motivace se objevovala ojediněle, více byla zařazována aktualizace učiva. Průběžná motivace byla využívána pouze několika učitelkami. Některé metody a formy práce aktivizovaly žáky, byly využívány soutěže, křížovky, ojediněle i hry. Řada učitelů pozitivně motivovala žáky a posilovala jejich sebevědomí. Zkušené učitelky oceňovaly i snahu výukově slabších žáků a každé zlepšení jejich výkonu. Během vyučování bylo pouze v některých případech zařazováno průběžné vyhodnocování práce žáků, klasifikace se objevovala v menší míře, spíše jako motivující činitel.

Otázky při zkoušení žáků byly zaměřeny nejen na pamětné zvládnutí učiva, ale i na pochopení vztahů a souvislostí. Kontrolou zápisů v žákovských knížkách byla zjištěna vyhovující četnost známek a hodnocení ústního i písemného projevu z naukových předmětů i předmětů s výchovným zaměřením. Učitelé zapojovali do kontroly správnosti žáky, vedli je i k sebehodnocení. Hodnocení vědomostí, dovedností a návyků žáků bylo prováděno objektivně v souladu s pravidly hodnocení a klasifikace žáků základní školy s přihlédnutím k individuálnímu aktuálnímu stavu žáků. Převládalo pozitivní hodnocení žáků.

Ve škole jsou stanovena pravidla vzájemné komunikace, která většina žáků prvního stupně dodržuje. Pedagogové respektují osobnost žáků, využívají především slovních apelů na žáky. Ústní i písemný projev některých žáků vykazuje řadu nedostatků. Vyjadřování některých žáků je málo kultivované, písemné projevy jsou neúhledné. V textu se objevují škrty, přepisy, písmo je často neupravené. Učitelé se s touto situací smiřují a umožňují ji nedůslednou kontrolou a korekcí. Psychosociální podmínky výuky jsou založeny na ovzduší důvěry a spolupráce. Atmosféra v hodinách byla příznivá. Žáci byli vedeni k dodržování pravidel slušného chování, respektování řádu školy. Verbální i neverbální komunikace pedagogů je přizpůsobena věku žáků, ojediněle jsou využívány i prvky dramatické výchovy. Projevy nežádoucího chování byly ihned vhodným způsobem usměrňovány, žáci jsou vychováni k toleranci a vzájemné pomoci jeden druhému.

Výuka sledovaných předmětů ve 4. a 5. ročnících je průměrná.

Výuka na druhém stupni

Prostorové i materiální podmínky vyhovují současným potřebám školy. Učebny, ve kterých výuka probíhala, byly většinou bez motivační výzdoby. Svrchní oděvy odložené na topení, v zadních lavicích a na věšácích umístěných v zadní části některých učeben negativně ovlivňovaly psychohygienické podmínky výuky. Úvodní části některých hodin byly narušovány pozdními příchody žáků často bez jakékoliv omluvy. Žáci nebyli napomínáni a opravování učitelé při nesprávném sezení v lavicích.

Ve sledovaných předmětech bylo provedeno celkem 36 hospitací.

Český jazyk

Kontrolou třídních knih bylo zjištěno, že složky předmětu jsou střídány s pravidelností. Tematické plány vyučujících jsou zpracovány rozdílně, v některých plánech je jazykové učivo zaznamenáno jen v obecných celcích, chybí konkrétní obsah jazykových hodin. Porovnáním tematických plánů a zápisů v třídních knihách nebyly zjištěny zásadní nedostatky v plnění vzdělávacího programu.

Většina hospitovaných hodin měla promyšlenou vyučovací strategii, vyučující měli připravené poznámky, přípravy i nakopírované materiály pro žáky. Sledovány byly hodiny literární, jazykové a slohové. Vyučující mají k dispozici odborné příručky, knihy z učitelské knihovny, řadu materiálů i pomůcek si vytvářejí svépomocí a kopírováním. Mohou použít

radiomagnetofon i starší didaktickou techniku, případně video. Didaktická technika byla použita v jedné hodině.

1. Výuka byla sledována u sedmi vyučujících, kteří vyučují na druhém stupni, jen jedna vyučující nemá odbornou způsobilost. Nedodržení podmínek odborné způsobilosti u učitelky českého jazyka je porušením § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů, § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních a středních škol a vyšších odborných škol (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů a § 1, § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb., o podmínkách odborné a pedagogické způsobilosti pedagogických pracovníků a o předpokladech kvalifikace výchovných poradců.

Hodiny měly tradiční charakter, nové učivo bylo učiteli žákům prezentováno prostřednictvím výkladové nebo dialogické metody, nové pojmy a principy byly žákům vysvětlovány na konkrétních příkladech. Mluvnické hodiny byly zahájeny pravopisným cvičením, společně s celou třídou byly následně prováděny rozbory daných jazykových jevů. Žáci si procvičovali užívání pojmů i zákonitostí, učitelé je při této činnosti bezprostředně kontrolovali a opravovali. Metodou kladení otázek probíhaly literární hodiny, vyučující vedli způsob i rozsah interpretace literárního textu, vyvolávali i žáky váhavé či nesmělé, snažili se aktivně zapojit co nejvíce žáků ze třídy. V nejvyšších ročnících nebyly zadávány žákům náročnější úkoly, poznámky do sešitů jim byly diktovány, interpretace literárního textu byla provedena učitelkou bez přispění žáků, diskusní prvky nebyly zařazeny. Shrnutí učiva a zhodnocení práce žáků v závěru většiny hodin chyběly. Samostatné práce byly zařazovány často, obsahovaly teoretické úkoly, cvičení dovedností i kombinované úkoly. Skupinová práce, hry, simulace rolí apod. byly zařazeny ojediněle.

Namátkově vybrané sešity žáků ukázaly, že nejsou vyučujícími opravovány a kontrolovány důsledně, obsahovaly chyby, jejich úprava byla ledabylá. Slohové práce za školní rok 2000/2001 byly předloženy, namátkově byly kontrolovány i slohové práce za školní rok 1999/2000, podrobnější analýzy prací nejsou vyučujícími prováděny.

Ústní zkoušení, referáty, mluvní cvičení nebyly zařazeny v žádné z hospitovaných hodin. Žáci nebyli v hodinách zkoušeni, hodnoceni a klasifikováni, což neumožnilo zjistit objektivitu hodnocení i rozsah jejich vědomostí. V žákovských knížkách byl počet známek z předmětu dostatečný. Počet pravopisných cvičení a diktátů je u každého vyučujícího různý, jejich četnost je přiměřená. Nedostatkem převážné většiny hodin byla absence průběžné motivace i hodnocení jednotlivých žáků, chvála pokroků a zvládnutí jednoduchých úkolů se objevovala zřídka. Vhodná konstruktivní kritika, která by zároveň posílila motivaci žáků, byla zaznamenána výjimečně.

Atmosféra hodin byla pracovní, vstřícná. Většina vyučujících dobře pracovala s hlasem, jejich projev byl výstižný, zřetelný. Žáci odpovídali jednoslovně, vyjadřování v celých větách jim činí potíže, většina vyučujících se s jejich odpověďmi spokojila.

Celková úroveň výuky českého jazyka je průměrná.

Matematika

Inspekce navštívila hodiny u všech vyučujících, kteří výuku v letošním školním roce zajišťují, s výjimkou jedné učitelky. Výuka v průběhu její dlouhodobější nepřítomnosti je personálně obsazena vyučujícím - důchodcem s odpovídající odbornou a pedagogickou způsobilostí. Úroveň jeho hodin byla také posouzena. Sledována byla výuka ve všech třídách s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů. Časové týdenní dotace matematiky odpovídají předloženým učebním plánům školy, které jsou z tohoto hlediska v souladu se schválenými učebními plány vzdělávacího programu.

Tematické plány nejsou zpracovány jednotně, takže se v některých případech tytéž tematické celky objevují v plánech pro různé ročníky. V tomto případě není vyloučena při změně vyučujícího v různých ročnících obsahová duplicita učiva či jeho neoprobrání. Učivo zařazené do tematických plánů neodpovídá vždy doporučenému sledu tematických celků v učebních osnovách, v jednom případě bylo zjištěno porušení návaznosti učiva (kruh, kružnice a válec neprobíráno v jednom sledu). Třídy nejsou většinou děleny ani v jedné hodině matematiky na poloviny, výjimku tvoří pouze matematické třídy s jednou dělenou hodinou týdně. Tento fakt je omezujícím faktorem pro uplatňování individuálního přístupu především k žákům se specifickými vývojovými poruchami učení (jsou soustředěni vždy do jedné třídy v ročníku -B). Z volitelných předmětů zařazených do realizované nabídky školy navazují na povinný předmět cvičení z matematiky v 7. - 9. ročníku, ne vždy probíhá výuka v dělených třídách. Tato skutečnost se řídí výhradně personálními možnostmi školy a jejími finančními podmínkami. Tematické plány volitelného předmětu cvičení z matematiky v 7. a 8. ročníku kopírují většinou učební osnovy matematiky, není do nich zařazeno rozšiřující učivo. Volitelný předmět cvičení z matematiky v 9. ročníku je koncipován jako souhrnné opakování učiva matematiky pro přípravu žáků na přijímací zkoušky na střední školy.

Výukové cíle jsou v jednotlivých třídách stanoveny v souladu s aktuálním složením tříd, ve třídách se specifickým zaměřením na matematiku a přírodovědné předměty jsou však tyto cíle omezovány a snižovány v důsledku nekvalitního výběru žáků do nich dle jejich rozumových schopností (výběr je realizován pouze z pátých tříd hodnocené školy).

Kontrolou třídních knih za školní rok 1999/2000 byly zjištěny nedostatky v plánování v souvislosti se zařazováním učiva, které není obsahem učebních osnov matematiky, a to zejména ve třídách s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů. Jedná se o učivo, které svým charakterem patří do předmětu informatika (základy práce na PC - textový dokument a jeho úprava, tisk dokumentu, kreslení apod.), popř. do jiných předmětů (výukové programy pro fyziku). Tento fakt výrazně snížil hodinovou dotaci, která chyběla pro důkladnější probrání učiva z hlediska jeho rozsahu, obtížnosti stanovených pro třídy se specifickým zaměřením na matematiku a jeho důkladnějšího procvičení, popř. způsobil neprobrání některých tematických celků či jejich částí. Ve školním roce 1999/2000 nebyl v VI.A probrán tematický celek celá čísla, v VII.A tematické celky kruh, kružnice a základy statistiky, část tematického celku čtyřúhelníky, mnohoúhelníky, hranoly - šestiúhelníky a osmiúhelníky, část tematického celku druhá mocnina a odmocnina, Pythagorova věta, třetí mocnina a odmocnina - zobrazování iracionálních čísel na číselné ose, v VIII.A tematický celek základy pravděpodobnosti. V VIII.B byla věnována povinnému tematickému celku základy statistiky pouze jedna hodina, což neumožňuje splnění učebních osnov. Vyjmenované tematické celky či jejich části byly či budou zařazeny do tematických plánů vyšších ročníků pro školní rok 2000/2001, čímž dojde k dodatečnému dobrání učiva. V IX.A nebyl probrán tematický celek kombinatorika a část tematického celku funkce - numerické a grafické řešení kvadratických nerovnic. Nebyly tedy splněny učební osnovy matematiky pro devátý ročník s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů v rámci vzdělávacího programu Základní škola schválené MŠMT ČR čj. 15 986/99-22, čímž došlo k porušení § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., o soustavě základních, středních a vyšších odborných škol, ve znění pozdějších předpisů.

Odborná a pedagogická způsobilost všech učitelů matematiky je v souladu s odpovídajícími právními předpisy. Začínající učitel má stanovenou uvádějí učitelku, realizována byla u něj pouze jedna hospitace provedená ředitelem školy bez připomínek k výuce (předložen hospitační záznam). Úroveň výuky u tohoto učitele je poznamenána některými nedostatky vyplývajícími z malé pedagogické praxe.

Ve škole není zřízena odborná učebna matematiky. Dle vyjádření učitelů je využívání zpětného projektoru omezeno jeho obtížnějším přenášením do tříd v průběhu pětiminutových přestávek i špatnou viditelností při promítání na stěnu. Pro výuku neexistuje ucelená řada učebnic jednoho nakladatelství, aktuální je problém obsahově méně vyhovující učebnice pro devátý ročník. Pomůcky podporující u žáků představivost a umožňující učitelům názornost výuky jsou ve škole v dostatečném množství a kvalitě. K dispozici jsou i výukové programy, které jsou využívány u tříd se specifickým zaměřením na matematiku při výuce v dělených třídách.

Výuka měla frontální charakter, pouze ojediněle byla doplňována aktivizujícími metodami a formami práce a individuálním přístupem k žákům. Chyběla vnitřní diferenciací žáků ve třídách, takže při jejich značných rozdílech v rozumových schopnostech byl výukový čas někdy neefektivně využíván (rychlejší žáci nebyli plně vytíženi, pomalejší žáci stačili pouze opisovat výsledky z tabule). Také ve třídách s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů byli žáci, kteří neprošli dostatečně přísným výběrem při zařazení do těchto tříd a výuku do značné míry zpomalovali a snižovali výslednou efektivitu práce. Při výuce v těchto třídách byly pozorovány nižší znalosti žáků i menší náročnost uplatňovaná směrem k nim z hlediska zobecňování matematických vztahů, rozvoje samostatného logického úsudku, využívání matematické symboliky, využívání výukových programů přiměřené obtížnosti. Žák v VII.C s omezenými rozumovými schopnostmi nebyl do výuky učitelem zapojen zadáváním jednodušších úkolů popř. praktických činností. Zdůrazňovány byly alternativní způsoby výpočtů, nebyly však obzvláště v matematických třídách podrobně analyzovány z hlediska obtížnosti. Několikrát byla vhodně využita metoda práce s chybou. V hodinách byla pozorována častá práce s učebnicemi, didaktická technika byla využita pouze jedenkrát. Podíl samostatné práce žáků v celkové struktuře hodin byl značně rozdílný. V závěru hodin chyběl větší časový prostor pro shrnutí učiva, zdůraznění základních pojmů a informace o splnění stanoveného cíle.

Motivačními prvky výuky byly pochvala, ojediněle motivační známky, zápisy učitelů o aktivitě žáků a jejich znalostech. Ve výuce chybělo častější využívání motivačních výzev. Učitelé podporují účast žáků v různých soutěžích (olympiáda, korespondenční seminář, ...), čímž je motivují pro vytváření kladného vztahu k předmětu a pro získávání dalších znalostí. Ojedinělé bylo individuální zkoušení žáků s následným stručným hodnocením a klasifikací. Průběžné a celkové hodnocení práce žáků v hodinách nebylo realizováno. Zápisy v žákovských knížkách o učivu, z kterého byl žák zkoušen, měly někdy pouze obecný charakter. Čtvrtletní práce byly ve školním roce 1999/2000 realizovány v předepsaném počtu, obtížnost zadávaných příkladů byla přiměřená ve třídách bez specializace na matematiku. Ve specializovaných třídách byla poněkud nižší. Jejich opravy jsou realizovány většinou v některé z nejbližších následujících hodin, jsou důsledné, využíván je bodový hodnotící systém. Podrobnější analýzy výsledků těchto prací nebyly inspekci předloženy. V každém ročníku jsou zadávány po úvodním opakování učiva tzv. prověřovací písemné práce, také u nich nebyly předloženy analýzy a závěry s možným využitím v další výuce. Kontrola sešitů probíhá většinou nahodile a nedůsledně, v předložených sešitech byly nedopočítané příklady, jejich grafická úroveň byla na nižší úrovni.

V hodinách nebyl kladen důraz na rozvoj komunikativních dovedností žáků. Učitelé vytvářeli prostor pro diskusi, tolerovali však při ní jednoslovné či neúplné odpovědi. Většinou nevyžadovali od žáků slovní popis matematických úprav a postupů řešení. Nepřesné formulace žáků z hlediska odbornosti či spisovného jazyka nebyly vždy učiteli důsledně opravovány. V hodinách panovala pracovní přátelská atmosféra, ojediněle byla narušena nekázní žáků, kterou učitelé ignorovali. Někdy převažoval verbální projev učitele a žáci pracovali jen podle jeho pokynů bez vlastní aktivity.

Úroveň výuky matematiky je průměrná.

Přírodovědné předměty

Výuka probíhala v souladu se schváleným učebním plánem, předepsaná hodinová dotace byla ve všech sledovaných předmětech zachována. Úpravy časového sledu jednotlivých témat, provedené v přírodopisu a v menší míře i ve fyzice, nejsou v rozporu s učebním dokumentem Základní škola. Učitelé jednotlivých ročníků výuku koordinují tak, aby nedocházelo k obsahové duplicitě. Kontinuita výuky je zajištěna. Všichni učitelé mají zpracovány tematické plány, při jejich sestavení vycházeli především z obsahu používaných učebnic. V některých případech byly předloženy vedením školy tematické plány ve více podobných variantách, takže nebylo zcela jasné, podle kterých se vlastně vyučuje. Na škole se neučí žádný volitelný ani nepovinný předmět, který by rozšiřoval obsah učiva sledovaných předmětů.

1. Ze šesti navštívených učitelů mají pouze dva odbornou a pedagogickou způsobilost. Jedna učitelka má pouze pedagogickou způsobilost, jedna odbornou způsobilost a dvě nevykazují odbornou ani pedagogickou způsobilost. Obě pedagogicky i odborně nekvalifikované učitelky studují, jedna dokončuje studium na Univerzitě Hradec Králové, druhá studuje obor, který s učitelstvím nesouvisí a pedagogickou ani odbornou kvalifikaci nezíská. Absence odborné a pedagogické způsobilosti u učitelů přírodovědných předmětů je v rozporu § 3 odst. 1 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., § 51 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb., § 1, § 2 odst. 1, 4 vyhlášky MŠMT ČR č. 139/1997 Sb. Celkově nízká míra odborné a pedagogické způsobilosti u učitelů přírodovědných předmětů se projevila negativně v kvalitě některých vyučovacích hodin.

Chemie a fyzika jsou vyučovány v odborných učebnách těchto předmětů, přírodopis v jednotlivých kmenových třídách. Učební pomůcky, kterých je ve škole dostatečné množství, byly vhodně a účelně využívány ve všech hodinách chemie a fyziky, v přírodopisu ve většině hodin. Didaktická technika byla použita v menší části sledovaných hodin.

Kvalita hospitovaných hodin byla velmi rozdílná, od vynikajících hodin až po hodiny hodnocené jako ještě vyhovující. S tím úzce souvisí i množství a pestrost zvolených vyučovacích metod. Výběr učiva odpovídal věku žáků. Prostor pro samostatnou a aktivní, případně skupinovou práci, byl vytvořen ve většině sledovaných hodin chemie a fyziky a v části vyučovacích hodin přírodopisu. Zvláště kvalitní byla samostatná činnost žáků při hodině chemie vedené zkušeným učitelem. Učivo bylo ve všech případech interpretováno věcně správně. Všeobecně malá pozornost byla věnována písemnému projevu žáků. Možnost vyjadřovat své vlastní názory a poznatky dostali žáci jen v části sledovaných hodin.

Využití úvodní a průběžné motivace se objevovalo zejména v práci zkušenějších učitelů, četnost aktualizace učiva a použití příkladů z praxe byla v přímé závislosti na odborné způsobilosti pedagogů. Mezipředmětové vztahy byly využívány ve všech navštívených hodinách. Ve velké části hospitovaných hodin byla přiměřená pozornost věnována opakování učiva, hodnocení výkonu bylo u všech vyučujících objektivní a spravedlivé. Jen část pedagogů své hodnocení žákům zdůvodnila. Celkové shrnutí hodiny a zhodnocení práce žáků se objevovalo spíše výjimečně.

Komunikativní dovednosti žáků nebyly rozvíjeny v dostatečné míře, v části hodin byla komunikace pedagoga s žáky narušována nekázní a nepozorností části žáků. Úroveň verbální a neverbální komunikace učitelů byla velmi rozdílná.

Celkově je výuka přírodovědných předmětů hodnocena jako průměrná.

Hodnocení kvality vzdělávání

Plánování a příprava výuky, materiální podmínky, organizace, formy a metody na prvním stupni školy jsou celkově hodnoceny velmi dobře. Psychohygienické podmínky, motivace, hodnocení, interakce a komunikace jsou průměrné. Personální podmínky výuky ve sledovaných předmětech jsou vynikající.

Dílčí jevy ve výuce sledovaných předmětů a skupinách předmětů druhého stupně včetně materiálních, personálních a psychohygienických podmínek jsou hodnoceny jako průměrné.

Celkově je kvalita vzdělávání hodnocena průměrně.

HODNOCENÍ KVALITY ŘÍZENÍ

Plánování

Ředitel školy předložil materiál Koncepce rozvoje školy - Základní škola Chlumeck nad Cidlinou. Z tohoto materiálu není zřejmé, kdy byl zpracován (nedatováno), ani na jaké období. Je v něm provedena analýza interního výchozího stavu školy i vnějších podmínek, které mohou práci školy ovlivňovat. Dále jsou zde stanoveny cíle a priority v oblasti personální, výchovně vzdělávacího procesu a v oblasti organizace.

Na tento materiál navazuje Plán práce školy na školní rok 2000/2001 - Základní škola Chlumeck nad Cidlinou. V úvodu je opět provedena analýza současného stavu v oblastech výchovně vzdělávací činnosti, organizace, ekonomiky a materiálního vybavení, personalistiky. Na základě této podrobné analýzy jsou formulovány hlavní úkoly pro školní rok 2000/2001, se kterými byli pedagogičtí pracovníci seznámeni na schůzi pedagogické rady dne 1. 9. 2000 (předložen zápis). Další podrobné rozpracování činnosti školy směřuje do několika pojmenovaných klíčových oblastí, ve kterých jsou stanoveny konkrétní reálné cíle. Jedná se o další vzdělávání učitelů, spolupráci rodičů a školy, kontrolní činnost ve škole, nabídku nepovinných předmětů a její realizaci, propagaci úspěchů školy, výchovné poradenství a práci předmětových komisí. Součástí ročního plánu je harmonogram nejdůležitějších akcí školy včetně termínů pedagogických rad a provozních porad. Dále jsou v tomto materiálu stanoveny funkce pedagogických pracovníků a odpovědnost za plnění dalších úkolů včetně organizace různých soutěží. Plán je zpracován přehledně a systematicky. Ze zápisu z pedagogické rady konané dne 22. 6. 2000 však není patrné, zda byl uplynulý školní rok ředitelem školy zhodnocen, není zde zmínka ani o návrzích a námětech pedagogických pracovníků, které by mohly být zohledněny v dalším plánování.

Týdenní plány práce vycházejí z porad vedení školy a jsou nedílnou součástí systému plánování ve škole. Konkretizují jednotlivé plánované a aktuálně zařazované akce, obsahují i další informace, úkoly a doporučení pro pedagogické pracovníky.

Byl předložen plán výchovného poradce na školní rok 2000/2001 se základními úkoly rozdělenými do jednotlivých měsíců. V plánu akcí protidrogové prevence na školní rok 2000/2001 je na každý měsíc navržena akce s touto problematikou související. Plány předmětových komisí nejsou zpracovávány.

Kontrolou učebních plánů školy na školní rok 2000/2001 byly shledány některé nedostatky. Učební plán školy pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů není v souladu s modelovým učebním plánem schváleným MŠMT ČR, neboť předmět výtvarná výchova není vyučován v odpovídající celkové týdenní dotaci (místo 6 hodin v 6. - 9. ročníku

jsou zařazeny pouze 4 hodiny). Tím došlo k porušení § 39 odst. 1 zákona č. 29/1984 Sb.

Z volitelných předmětů, jejichž výuka ve škole probíhá ve školním roce 2000/2001, se jedná o cvičení z matematiky, cvičení z českého jazyka a informatiku v 7. - 9. ročníku. V původní nabídce volitelných předmětů pro školní rok 2000/2001 byly zařazeny i seminář z chemie a seminář z literatury, žáci však o ně neprojeví zájem (dokladováno). Trvale v nabídce volitelných předmětů chybí cizí jazyky, tento problém souvisí s nižším procentem odborné způsobilosti pedagogů pro výuku cizích jazyků ve škole.

Z nepovinných předmětů se vyučuje informatika v VI.A, VII.A, IX.A (matematické třídy), zdravotní tělesná výchova a zájmová tělesná výchova pro všechny zájemce z 6. - 9. ročníku. Nedostatkem je, že ve třídě VIII.A se specializací na matematiku a přírodovědné předměty se nevyučuje informatika rovněž jako nepovinný předmět, což ji znevýhodňuje v porovnání s ostatními třídami, a to i bez specializace. Tematický celek práce s počítačem není zařazen ani do předmětu praktické činnosti, kde tato možnost existuje v návaznosti na potřeby a schopnosti žáků.

Předložené tematické plány měly odlišnou úroveň u různých předmětů a vyučujících (vyšší úroveň zpracování byla u plánů pro první stupeň), většinou byly v souladu s platnými učebními osnovami. Ojedinele neakceptovaly doporučený sled tematických celků či jejich částí, čímž byla porušována zásada návaznosti učiva. Nejsou jednotně zpracovány pro konkrétní předměty a ročníky, není tedy vyloučena možnost duplicity či neprobrání učiva. Podrobněji je jejich úroveň rozebrána v rámci hodnocení plánování výuky sledovaných předmětů či jejich skupin.

Pro všech 26 integrovaných žáků byly zpracovány a předloženy individuální vzdělávací programy, které mají odpovídající kvalitu.

Oblast plánování je hodnocena jako průměrná.

Organizování

Škola má zpracovaný statut školy. Přehledně je vyhotoven organizační řád, který obsahuje rovněž organizační schéma. Písemně jsou zpracovány pracovní náplně hospodářských a provozních pracovníků, povinnosti a práva pracovníků školy, povinnosti zástupců ředitele a materiál s názvem Směrnice o rozdělení kompetencí vedení školy. Tyto dokumenty poskytují přehled o kompetencích jednotlivých pracovníků. Zvolená organizační struktura je funkční. Náplně práce jsou pracovníky podepsány a uloženy v personální dokumentaci, která je vedena a uložena u sekretářky ředitele.

Namátkovou kontrolou pedagogické dokumentace byly zjištěny nedostatky ve vyplňování katalogových listů a třídních knih. Některé katalogové listy žáků prvního stupně nebyly vyplněny příslušným třídním učitelem (rozdílné zápisy a úprava v jednotlivých listech), v katalogových listech žáků druhého stupně se objevovaly nestandardní úpravy známek a údajů. Na prvním stupni nebylo ve všech případech v třídních knihách uvedeno, od kdy učitel ve třídě učí, případně chybělo jméno vyučujícího. Na druhém stupni byl nepovinný předmět informatika uveden v třídní knize jako povinný předmět a nebyla v něm sledována docházka žáků. Volitelný předmět cvičení z matematiky nebyl v třídní knize zapsán vůbec. Protokoly o komisionálních opravných zkouškách jsou vedeny, nikoli však na předepsaných tiskopisech. V posledním školním roce jsou ve třech případech z dvanácti uvedeni a podepsáni na protokolu jen dva pedagogové a není uveden ani podepsán předseda komise. Jedná se však pouze o formální pochybení, neboť v zápise z pracovní porady ze dne 28. 8. 2000 jsou určeni ve všech případech tři členové komise včetně předsedy.

Škola má zpracovaný klasifikační řád, vycházející z obecně platného předpisu, a vnitřní řád školy. Se školním řádem jsou žáci seznamováni, zápisy o tom jsou v třídních knihách uvedeny

a datovány. Týdenní rozvrh hodin je sestaven v souladu s organizačními možnostmi školy s velkým množstvím dojíždějících žáků. Škola kvůli nevyhovující hustotě dopravních spojů využívá výjimky MŠMT ČR ze dne 29. 3. 2000 čj. 109/1-99, protože nemůže dodržet všechna ustanovení § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/1991 Sb., o základní škole, v platném znění. Ve čtyřech případech není dodržována předepsaná délka přestávky (místo deseti minut pouze pět minut).

Dokumentace týkající se pořádání lyžařských výcvikových kurzů je úplná. Všichni instruktoři jsou buď učitelé tělocviku nebo mají platné příslušné osvědčení. Kniha úrazů a zápisy ze schůzí metodického sdružení prvního stupně a předmětových komisí jsou vedeny.

Pedagogické rady jsou konány pravidelně 5x ročně a jsou podle potřeby doplňovány pracovními a provozními poradami. V případě potřeby ředitel školy svolává mimořádnou pedagogickou radu. Ze všech porad byly předloženy zápisy. Pravidelné porady vedení se konají jednou týdně. Kromě porad je k zabezpečení vnitřního informačního systému občas využíváno oběžníků.

Pravidelně se schází rada školy, která má 12 členů. Jednání rady školy se ředitel účastní. Sdružení rodičů a přátel školy je zaregistrováno, aktivně pracuje sedmičlenný výbor, jednou ročně je rozšířený o zástupce všech tříd. Ve školním roce se konají 4 třídní schůzky. V poslední době je činnost školy na veřejnosti prezentována rovněž články v městském zpravodaji Chlumecké listy. Výroční zpráva školy má požadovanou strukturu a zahrnuje všechny důležité informace. Představuje zdroj informací o aktuálním stavu školy jak pro pracovníky školy, tak pro veřejnost.

Organizování je celkově hodnoceno jako průměrné.

Vedení a motivování pracovníků

K vedení pracovníků je využíváno operativní řízení. Projednávání aktuálních úkolů i plnění dílčích pracovních úkolů je prováděno pověřenými pracovníky vedení v rámci každodenního pracovního styku. Ředitel školy využívá ve své práci liberální styl řízení, je méně komunikativní, zaměřuje se především na písemnou formu přenosu informací.

Škola umožňuje účast na dalším vzdělávání na akcích akreditovaných center dalšího vzdělávání pedagogů, učitelé školy jsou pravidelnými účastníky různých dlouhodobých kurzů i jednodenních seminářů vztahujících se k učivu.

K omezování účasti pedagogů na akcích vedení školy přistupuje pouze z provozních či finančních důvodů. Šest vyučujících školy si rozšiřuje či doplňuje vzdělání na středních a vysokých školách (vychovatelství, pedagogické minimum, speciální pedagogika, sociální práce a sociální politika).

Začínající pedagogové mají přiděleny uvádějící učitele, nejsou však stanoveny žádné zásady spolupráce, vše závisí na dohodě obou stran, zda proběhnou konzultace, koordinace prověrek či další záležitosti. Činnost uvádějících učitelů nebyla průkazně doložena.

Ředitel školy využívá vedoucích metodických orgánů při sestavování učebního plánu školy, popřípadě při hospitační činnosti vedení školy.

Lidský potenciál je efektivně využíván při přidělování výuky dle odbornosti a zaměření.

Zásady a kritéria pro vyplácení osobních příplatků, mimořádných odměn a příplatku za výkon funkce třídního učitele jsou obsaženy ve Vnitřním platovém řádu a jeho přílohách a Kolektivní smlouvě platné ve školním roce 2000/2001. Zaměstnanci školy byli seznámeni s kritérii hodnocení práce. Odměňování pracovníků je prováděno na základě splnění mimořádných úkolů a je limitováno omezenými finančními prostředky v rozpočtu školy.

Vzhledem k napjatému rozpočtu školy bylo v květnu 2000 pozastaveno vyplácení osobních příplatků. Ředitel školy provedl úsporná opatření pro školní rok 2000/2001, spojil dvě třídy a zvýšil tak naplněnost žáků ve třídách (v loňském roce 30 tříd s průměrným počtem žáků na třídu 24,6; letos 28 tříd s průměrem 25,9 žáků).

Sebehodnocení školy ve smyslu pravidelného vyhodnocování konkrétní práce není prováděno, pro vyhodnocení výuky a vzdělávacích výsledků tříd je využíván počítačový program Bakalář, který umožňuje řadu statistických srovnání jednotlivých tříd, předmětů i vyučujících.

Kvalita vedení a motivování pracovníků je průměrná.

Kontrolní mechanismy

Kontrolní činnost vychází z materiálu Plán kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2000 - 2001 a jeho přílohy Plán hospitační činnosti na školní rok 2000 - 2001.

Plán kontrolní činnosti je rozpracován podrobně do jednotlivých měsíců. Kontrolní kompetence jsou dle plánu školy přiděleny následovně: ředitel má na starosti kontrolu všech pracovníků, BOZP, archivaci, sklad CO, vedení požární knihy, kontroluje dokumentaci nepovinných předmětů; zástupkyně ředitele školy pro první stupeň přednostně zaměřuje svoji pozornost na učitele prvního stupně, kontroluje vedení jejich povinné školní dokumentace, dodržování dozorů na chodbách, hodnotí práci metodického sdružení. Zástupce ředitele pro druhý stupeň zaměřuje svoji hospitační činnost na učitele druhého stupně, kontroluje zápisy v knize závad a způsob jejich odstranění, kontroluje práci třídních učitelů, dvakrát ročně provádí kontrolu protokolů o laboratorních pracích a písemného projevu žáků, kontroluje činnost předmětových komisí. Zástupkyně ředitele pro mimoškolní činnost kontroluje naplněnost oddělení školní družiny, vedení povinné dokumentace a provoz školní knihovny. Za reedukaci a integraci zdravotně postižených žáků a žáků se specifickými vývojovými poruchami učení zodpovídá výchovný poradce. Hospodárka školy provádí kontrolu knihy úrazů, úplnost databáze v programu Bakalář, výsledky inventarizace majetku školy; ekonomka společně s ředitelem školy kontroluje čerpání mzdových prostředků, prostředků na provoz, nadtarifních složek platu, kontroluje evidenci a čerpání dovolené, pololetně kontroluje čerpání rozpočtových provozních výdajů od zřizovatele. Kontrolu úklidu v budově školy a provedení revizí zajišťuje školník.

Kontrolu hospodaření s přidělenými finančními prostředky provádí pravidelně zřizovatel. V loňském roce proběhl ve škole audit, o který požádal zřizovatel. Finanční prostředky jsou přednostně využívány k zajištění hlavní činnosti školy, tj. výchovně vzdělávacího procesu a k odměňování zaměstnanců školy. Čerpání rozpočtu v jednotlivých položkách je pravidelně sledováno a vyhodnocováno.

V loňském školním roce nebyla ani jednou provedena kontrola úpravy písemného projevu žáků na druhém stupni. Rovněž namátková kontrola žákovských knížek na druhém stupni není prováděna. Třídní knihy na prvním stupni jsou kontrolovány několikrát do měsíce nebo při hospitačních zástupkyní ředitele školy pro první stupeň. Kontrola žákovských knížek a sešitů probíhá namátkově.

Hospitační činnost ředitele školy v letošním roce koresponduje s jeho plánem hospitační činnosti. Předložil celkem jedenáct hospitačních záznamů, které jsou podepsány vyučujícím. Záznamy jsou stručné, převažuje pozitivní hodnocení výkonu, občas ředitel doporučuje učitelům jisté podněty pro zlepšení jejich práce. V loňském školním roce provedl ředitel celkem 25 hospitaací, které jsou řádně zapsány v třídních knihách. Předložil však pouze osm hospitačních záznamů. Nebyly hospitovány deváté ročníky a třídy s rozšířenou výukou matematiky.

Ve škole chybí odborné vedení a kontrola požadované úrovně výuky profilového předmětu ve třídách s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů ze strany vedení školy. To není schopno posoudit úroveň výuky matematiky z hlediska rozsahu a obtížnosti učiva odpovídajícího požadavkům učebních osnov. Tento fakt prokázaly pohospitační rozborů hodin ve třídách VI.A, IX.A provedené ředitelem školy a jeho zástupcem, ale i nedostatky v plánování výuky a plnění učebních osnov matematiky jako stěžejního předmětu těchto specializovaných tříd.

Zástupkyně ředitele školy pro první stupeň provádí hospitační činnost pravidelně. V plánu pro letošní školní rok má 45 hospitací. Kontroluje plnění učebních osnov, zápisy v třídní knize, žákovské knížky a úroveň písemného projevu žáků. Její hospitační záznamy pozitivně motivují učitele, neobsahují však žádná doporučení a přijatá opatření. Z rozhovoru se zástupkyní vyplynulo, že doporučení dává učitelům pouze ústně při rozboru vyučovací hodiny.

Zástupce pro druhý stupeň hospitoval v loňském roce pouze čtyřikrát. Z hospitací nepožizuje žádný záznam. Jeho hospitační činnost v loňském školním roce byla zcela nevyhovující. V plánu pro letošní školní rok má přibližně 40 hospitací. Frekvence jeho hospitační činnosti zaostává oproti stanovenému plánu.

Analýza vyučovacího procesu z hlediska obecně pedagogického nepomáhá příliš zvyšovat kvalitu výuky na druhém stupni. Závěry z hospitací nejsou srovnávány s předchozími výsledky, neprojednávají se v pedagogické radě. Předmětové komise příliš nesledují kontinuitu výuky. Je postrádána větší důslednost při kontrole a vyhodnocování plnění učebních osnov vzdělávacího programu. Řada učitelů při svém plánování vychází z používaných učebnic a nekoriguje tematický plán s programem Základní škola.

Každoročně se provádějí vstupní a výstupní prověrky vědomostí žáků 5. a 6. ročníků. Prověrky zadává zástupkyně ředitele školy. Pravidelně probíhá kontrola čtvrtletních žákovských prací, diktátů a slohových prací a rozbor výsledné klasifikace. Ve škole nejsou využívány testy SCIO ani KALIBRO. Výsledky opakovacích prověrek ředitel školy společně se zástupci analyzují a porovnávají paralelní třídy. Pro sledování úrovně výsledků učení žáků je měřítkem jejich úspěšnost při přechodu do středních škol a víceletých gymnázií.

Vedení školy má dobře sestaven kontrolní a hospitační systém. Jeho rozsah odpovídá velikosti školy. Ne vždy je plán kontrolních mechanismů důsledně dodržován a výstupy nejsou vždy funkční. Vedení školy tak nezískává potřebnou zpětnou vazbu.

Kvalita kontrolních mechanismů je pouze vyhovující.

Hodnocení kvality řízení

Celkově má řízení školy průměrnou úroveň.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

- Rozhodnutí, kterým se mění zařazení do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, vydané ŠÚ Hradec Králové dne 12. 7. 1999 čj. 930/21-99,
- Zřizovací listina ze dne 20. 1. 1993 vydaná Městem Chlumec nad Cidlinou s účinností od 1. 1. 1993 včetně dodatků,
- výjimka z § 9 vyhlášky MŠMT ČR č. 291/91 Sb., o základní škole, v platném znění, udělená MŠMT ČR čj. 109/1-99 dne 29. 3. 2000,
- Koncepce rozvoje školy - Základní škola Chlumec nad Cidlinou (nedatováno),

- Plán práce školy na školní rok 2000/2001 - Základní škola Chlumeck nad Cidlinou ze dne 8. 9. 2000,
- učební plány školy pro školní rok 2000/2001 pro třídy bez zaměření a třídy specializované,
- vzdělávací program Základní škola, schválilo MŠMT ČR dne 30. 4. 1996 čj. 16 847/96-2 s platností od 1. 9. 1996 včetně učebního plánu pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů čj. 21 968/96-22,
- učební osnovy matematiky pro třídy s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů v rámci vzdělávacího programu Základní škola 6. – 9. ročník, schválilo MŠMT ČR dne 9. 3. 1999 čj. 15 986/99-22,
- Úpravy a doplňky k vzdělávacímu programu Základní škola, schválilo MŠMT ČR dne 25. 8. 1998 čj. 25 018/98-22 s platností od 1. 9. 1998,
- Vnitřní řád školy ze dne 1. 9. 2000,
- týdenní plány práce ve školním roce 2000/2001,
- Plán výchovného poradce na školní rok 2000/2001 ze dne 4. 9. 2000,
- Plán akcí protidrogové prevence na školní rok 2000/2001 ze dne 2. 9. 2000,
- tematické plány vyučujících sledovaných předmětů pro školní rok 2000/2001,
- individuální vzdělávací programy 26 integrovaných žáků na školní rok 2000/2001,
- seznam volitelných předmětů ve školním roce 2000/2001,
- Výroční zpráva o činnosti Základní školy Chlumeck nad Cidlinou za školní rok 1999/2000 ze dne 25. 9. 2000,
- Statut školy, datovaný 1. 1. 1993,
- Organizační řád školy ze dne 1. 1. 1993,
- pracovní náplně hospodářských a provozních pracovníků,
- materiál s názvem Směrnice o rozdělení kompetencí vedení školy ze dne 1. 1. 1995,
- materiál s názvem Povinnosti zástupců ředitele ze dne 1. 1. 1994,
- materiál s názvem Povinnosti a práva pracovníků školy ze dne 1. 1. 1993,
- rozvrh hodin a přestávek pro školní rok 2000/2001,
- třídní výkazy a katalogové listy žáků ve školním roce 1999/2000 a 2000/2001,
- záznamy z pedagogických rad, provozních porad a předmětových komisí za školní rok 1999/2000 a 2000/2001,
- laboratorní práce z chemie, fyziky a přírodopisu za školní rok 1999/2000,
- záznamy o práci v nepovinných předmětech,
- Plán kontrolní a hospitační činnosti pro školní rok 2000/2001 ze dne 28. 8. 2000
- Plán hospitační činnosti pro školní rok 2000/2001 ze dne 22. 9. 2000,
- třídní knihy pro školní rok 1999/2000 a 2000/2001,
- Vnitřní platový řád a jeho přílohy ze dne 29. 5. 1995, 4. 2. 1998,
- Kolektivní smlouva platná ve školním roce 2000/2001,
- vzorek žákovských knížek, písemných prací a sešitů žáků sledovaných předmětů ve školním roce 2000/2001,
- Zřizovací listina Rady školy při Základní škole Kozelkova 123/IV., Chlumeck nad Cidlinou ze dne 1. 10. 1996,

- Zápisy z jednání metodického sdružení ze dne 26. 6. 2000 a 29. 9. 2000,
  - hospitační záznamy vedení školy ve školním roce 1999/2000 a 2000/2001,
  - čtvrtletní a prověřovací práce z matematiky za školní rok 1999/2000,
  - diktáty a slohové práce z českého jazyka za školní rok 1999/2000 a 2000/2001,
  - personální dokumentace učitelů sledovaných předmětů,
  - podkladová inspekční dokumentace a dotazník pro ředitele školy.
- ?

ZÁVĚR

Zásadní pozitiva:

- systematicky zpracovaný roční plán práce s podrobnou analýzou klíčových oblastí práce školy z hlediska stanovených cílů,
- kvalitně zpracovaná dokumentace týkající se rozdělení kompetencí a organizace školy,
- velmi dobré materiální vybavení pro výuku přírodovědných předmětů,
- péče o rozvoj komunikativních dovedností, správného mluvního projevu žáků prováděný většinou pedagogů na prvním stupni,
- zařazování kooperativních forem práce ve skupinách a využití spojení školy se životem při výuce žáků na prvním stupni,
- střídání pasáží relaxačních i náročných na soustředění při výuce na prvním stupni,
- přátelská atmosféra na prvním stupni, dobré vztahy mezi vyučujícími a žáky navzájem,
- snaha vyučujících o neustálou aktivizaci žáků,
- časté využívání množných materiálů ve výuce, které ji zpestřují a aktualizují,
- prohlubování vzdělávání pedagogů jejich účastí na kurzech akreditovaných center dalšího vzdělávání,
- výuka českého jazyka žáků čtvrtých tříd s dyslexií, dysgrafií a dysortografií specifickými metodami práce v samostatném oddělení, zajištěná individuální či skupinová reedukační a kompenzační péče i u ostatních integrovaných žáků se specifickými vývojovými poruchami učení,
- možnost relaxace a pohybu žáků o přestávkách v pavilonu prvního stupně (míče, polštáře, lavičky, koberec na chodbě).

Zásadní negativa:

- nedostatky v tematických plánech pro výuku českého jazyka (nekonkrétní a obecná témata jazykového učiva) a matematiky (obsahová nejednotnost v ročnících, sled tematických celků, nezařazení neprobraných tematických celků či částí ze školního roku 1999/2000),
- špatně sestavený plán školy pro třídy se zaměřením na matematiku a přírodovědné předměty (výtvarná výchova zařazena ve snížené celkové hodinové dotaci pro 6. - 9. ročník),
- minimální výzdoba učeben druhého stupně,
- nekvalitní výběr z žáků pátých tříd do specializovaných tříd a z toho vyplývající snižování požadované úrovně výuky matematiky,

- chybějící odborné vedení a důsledná kontrola požadované úrovně výuky profilových předmětů ve třídách s rozšířenou výukou matematiky a přírodovědných předmětů ze strany vedení školy, absence vnitřní diferenciací tříd při výuce matematiky,
- zařazování učiva informatiky a dalších předmětů (fyzika) do hodin matematiky (netýká se efektivně využívaných výukových programů matematiky s odpovídající náročností či uplatňování mezipředmětových vztahů v přiměřeném rozsahu),
- nesplnění učebních osnov matematiky v IX.A ve školním roce 1999/2000,
- absence výuky informatiky v VIII.A, která je specializovanou třídou se zaměřením na matematiku a přírodovědné předměty,
- převaha frontálního způsobu výuky s nižší efektivitou práce, zařazování malého počtu aktivizujících forem práce a málo využívaná didaktická technika na druhém stupni školy,
- malá pozornost věnovaná rozvoji komunikativních dovedností žáků a nedůsledná kontrola ústních i písemných projevů žáků na druhém stupni školy,
- absence průběžné motivace a forem pozitivního oceňování práce žáků na druhém stupni školy,
- omezená nabídka volitelných předmětů (chybí cizí jazyky, předměty s přírodovědným zaměřením),
- nedostatečná zpětná vazba z hospitační činnosti na druhém stupni školy a neprováděná srovnávací analýza výsledků kontrol výchovně vzdělávacího procesu,
- nedostatky ve vedení dokumentace nepovinných a volitelných předmětů a nedůsledné vyplňování povinné dokumentace třídních učitelů (nekonkrétní či neúplné zápisy v třídních knihách, formální chyby v třídních výkazech a katalogových listech žáků atd.),
- pozdní příchody některých žáků druhého stupně do hodin často bez omluvy,
- možnost využití při výuce tělesné výchovy jen omezeného množství sportovních potřeb vzhledem k jejich rozdělení do kabinetů prvního a druhého stupně,
- nesplnění podmínek odborné a pedagogické způsobilosti u některých učitelů vyučujících na druhém stupni školy (český jazyk, přírodovědné předměty).

?

? **Doporučení:**

- zpracovat jednotné tematické plány všech předmětů ve škole, do tematických plánů pro cvičení z matematiky zařazovat částečně i rozšiřující učivo,
- zpříjemnit prostředí učeben druhého stupně motivační výzdobou,
- zpřísnit výběr žáků do specializovaných tříd tak, aby nemusela být snižována požadovaná úroveň výuky matematiky,
- výuku informatiky zařadit ve všech specializovaných třídách do nepovinného předmětu či do předmětu praktické činnosti, což učební osnovy tohoto předmětu umožňují, nikoliv do předmětu matematika,
- pokusit se přeměnit jednu kmenovou učebnu na odbornou učebnu matematiky s odpovídající motivační výzdobou a materiálním zázemím včetně pevně instalované didaktické techniky,
- při výuce matematiky realizovat dělení tříd, ve kterých jsou soustředěni žáci s vývojovými poruchami učení (třídy B), alespoň v jedné hodině týdně z důvodu snazšího individuálního přístupu k nim,

- využívat ve větší míře aktivizující a motivační metody a formy práce na druhém stupni školy,
  - v časové struktuře hodin ponechávat větší prostor pro podrobnější seznamování s cílem a obsahem hodin v jejich úvodu a pro závěrečné shrnutí učiva, zdůraznění základních poznatků a zhodnocení práce žáků,
  - ve zvýšené míře dbát na rozvoj komunikativních dovedností žáků při výuce všech předmětů a kontrolovat sešity žáků z hlediska obsahu i grafické úrovně,
  - využívat motivační prvky a formy pozitivního ocenění, podporovat sebehodnocení žáků druhého stupně,
  - rozšířit realizovanou nabídku volitelných předmětů a vhodnou motivací zvýšit zájem žáků i o výuku volitelných předmětů s přírodovědným zaměřením,
  - zpracovávat plány předmětových komisí a provádět hodnocení jejich činnosti v závěru školního roku,
  - provádět kontrolu obsahu tematických plánů a jeho souladu s učebními dokumenty,
  - zapojovat do výuky více moderní didaktické techniky,
  - vést žáky k dodržování pravidel slušného chování (omluvy pozdních příchodů, chování o přestávkách, ...)
  - v kontrolním systému vedení školy se zaměřit na důslednou kontrolu práce jednotlivých pedagogů, analyzovat a vyhodnocovat poznatky, stimulovat pedagogy k zlepšení jejich práce,
  - provést účinná organizační opatření, aby vyučující mohli využívat veškeré vybavení školy, které je často uzamčeno bez užitku v kabinetech.
- ?

Kvalita vzdělávání na prvním a druhém stupni školy ve sledovaných předmětech byla celkově posouzena jako průměrná, rovněž tak řízení školy je hodnoceno jako průměrné.

Ve dnech 14. – 20. listopadu 1995 proběhla ve škole komplexní inspekce (inspekční zpráva K-09-01/9596-349Dř), od této doby došlo ke zlepšení materiálně technického zázemí školy – uvolnily se prostory odstěhováním SOŠ ze školního areálu, byla zřízena počítačová učebna s moderním vybavením osobními počítači. Palčivým problémem zůstává nadále nezbytné vyřešení šatnových prostor, plánována je přístavba nového objektu šaten pro žáky prvního stupně a zrušení stávajících nevyhovujících šaten. V této oblasti má vedení školy stanoveny další cíle a priority (úpravu školního dvora a jeho využití pro relaxaci dětí v době přestávek i v době mimoškolní, oplocení školního areálu, vybudování menšího školního pozemku v jižní části dvora pro pracovní činnost žáků, modernizaci nábytku ve třídách a kabinetech, zřízení druhé počítačové učebny atd.).

Personální politika školy je nadále nepříznivě ovlivňována nedostatkem pracovníků a některých aprobací v této oblasti. Složení pedagogického sboru prvního stupně je v současné době stabilizované. Personální obsazení druhého stupně základní školy není ideální, někteří pracovníci nemají odbornou a pedagogickou způsobilost pro výuku přidělených předmětů. Velká část pedagogů dojíždí, pedagogický sbor se mění, pracovníci odcházejí za lepšími podmínkami.

Nedostatky, které v oblasti výchovně vzdělávací komplexní inspekce zjistila (nízká formální a estetická úprava písemného projevu žáků druhého stupně, absence průběžné motivace, chybějící prostor pro rozvoj komunikativních schopností žáků, malá četnost kontrol žakovských sešitů), ve sledovaných předmětech druhého stupně přetrvávají.

Úroveň plánování i kontrolního a zpětnovazebního systému vedení školy se zlepšila, v řízení a koordinování práce školy jako celku vzhledem k její velikosti a rozsahu zajišťované výchovně vzdělávací činnosti zůstávají nadále rezervy. Ve škole chybí odborné vedení a kontrola požadované úrovně výuky profilového předmětu ve třídách s rozšířeným vyučováním matematiky a přírodovědných předmětů ze strany vedení školy.

Na základě celkového posouzení činnosti školy ve sledované části vzdělávacího procesu a v návaznosti na to i v oblasti řízení je práce školy hodnocena jako průměrná.

Při inspekci nebylo zjištěno neefektivní vynakládání finančních prostředků přidělených ze státního rozpočtu vzhledem k účelu jejich poskytnutí a vzhledem ke schváleným učebním dokumentům.

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Razítko

Školní inspektoři	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	PaedDr. Markéta Stuchlíková	PaedDr. Markéta Stuchlíková, v. r.
Členové týmu	Mgr. Martina Bělková	Mgr. Martina Bělková, v. r.
	Mgr. Květa Dřevíková	Mgr. Květa Dřevíková, v. r.
	PaedDr. Antonín Kačírek	PaedDr. Antonín Kačírek, v. r.
	Mgr. Jana Kocábová	Mgr. Jana Kocábová, v. r.

V Jičíně dne 20. prosince 2000

Datum a podpis ředitele školy stvrzující převzetí inspekční zprávy

Datum převzetí inspekční zprávy: 5. 1. 2001

Razítko

Ředitel školy	Podpis
Mgr. Miroslav Jezbera	Mgr. Miroslav Jezbera, v. r.

Předmětem inspekce bylo dílčí zhodnocení činnosti školy dle § 18 odst. 3, 4 zákona ČNR č. 564/1990 Sb., o státní správě a samosprávě ve školství, ve znění pozdějších předpisů.

Dle § 19 odst. 8 téhož zákona může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím obdržení. Připomínky k obsahu inspekční zprávy jsou její součástí.

Hodnotící stupnice

Stupeň	Širší slovní hodnocení
Vynikající	<i>Zcela mimořádný, příkladný</i>
Velmi dobrý	<i>Výrazná převaha pozitiv, drobné a formální nedostatky, nadprůměrná až spíše nadprůměrná úroveň</i>
Průměrný	<i>Negativa a pozitiva téměř v rovnováze, průměrná úroveň</i>
Pouze vyhovující	<i>Převaha negativ, výrazné nedostatky, citelně slabá místa</i>
Nevyhovující	<i>Zásadní nedostatky, které ohrožují průběh výchovně-vzdělávacího procesu.</i>
Plní, je v souladu	<i>Dodržuje, čerpá účelně, efektivně</i>
Neplní, není v souladu	<i>Nedodržuje, nečerpá účelně, efektivně</i>

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Okresní úřad	2001-01-15	předáno osobně
Zřizovatel	2001-01-15	092 250/01-5016
Rada školy	2001-01-15	092 250/01-5016

Připomínky ředitele školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-	-	Připomínky nebyly podány.